

European
Commission

VERODOSTOJNA PERSPEKTIVA PROŠIRENJA I POJAČANO ANGAŽOVANJE EU NA ZAPADNOM BALKANU

„Ako želimo veću stabilnost u našem susedstvu, onda Zapadnom Balkanu moramo da ponudimo verodostojnu perspektivu proširenja. Jasno je da tokom mandata ove Komisije i Parlamenta neće biti proširenja. Nijedna zemlja kandidat nije spremna. Ali će Evropska unija nakon toga imati više od 27 članica. Vladavina prava, pravosuđe i osnovna prava moraju biti najvažniji prioriteti zemlja kandidata tokom pregovora.“

Predsednik Evropske komisije Žan-Klod Junker, govor o stanju Unije, 13. septembar 2017.

PROCES PROŠIRENJA

Uopšteno govoreći, proces pridruživanja se sastoji iz četiri faze:

- 1** Zapadni Balkan ima perspektivu pridruživanja. Region već ostvaruje velike prednosti od pomoći EU u kontekstu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji nudi široki pristup jedinstvenom tržištu EU, i detaljnih saveta o politikama. Nova strategija za Zapadni Balkan, koju je Komisija usvojila 6. februara 2018, predviđa značajno jačanje podrške EU.
- 2** Zemlja može postati kandidat za članstvo kada ispuni osnovne političke, ekonomske i reformske kriterijume.
- 3** Kandidat zatim prelazi u fazu pregovora o članstvu. Pregovori obuhvataju 35 poglavlja i pokrivaju sve oblasti politika, kako bi se kandidati u potpunosti pripremili za članstvo. Tokom čitavog trajanja pregovora, velika pažnja se posvećuje reformama u osnovnim oblastima, poput vladavine prava, ljudskih prava i reforme državne uprave i ekonomije. Kada je u pitanju Zapadni Balkan, regionalna saradnja i dobrosusedski odnosi imaju presudan značaj za napredak zemalja na evropskom putu.
- 4** Nakon završetka pregovora i pratećih reformi, na zadovoljstvo obe strane, zaključuje se i ratifikuje ugovor o pristupanju, nakon čega se država pridružuje EU.

KRITERIJUMI PROŠIRENJA

U Ugovoru o Evropskoj uniji se navodi da svaka evropska država može podneti zahtev za članstvo ukoliko poštuje demokratske vrednosti EU i posvećena je njihovom unapređenju. EU sa svoje strane takođe mora biti spremna za integraciju novih članica.

Države koje žele da se pridruže Evropskoj uniji moraju imati:

- ▶ stabilne institucije koje garantuju demokratiju, vladavinu prava, ljudska prava i zaštitu manjina;
- ▶ funkcionalnu tržišnu ekonomiju i kapacitet da se uhvate u koštac sa konkurencijom i tržišnim silama u EU;
- ▶ kapacitet da preuzmu i delotvorno ispune obaveze članstva, između ostalog da poštuju ciljeve političke, ekonomske i monetarne unije.

Da bi ispunile **utvrđene kriterijume za članstvo**, zemlje Zapadnog Balkana moraju da sprovedu **sveobuhvatne reforme** u ključnim oblastima, što je u interesu i njih samih. **Vladavina prava, osnovna prava i upravljanje** moraju biti značajno ojačani. Konkretni rezultati moraju biti ostvareni u reformi pravosuđa, borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala te reformi državne uprave, dok funkcionisanje demokratskih institucija mora biti značajno unapređeno. Ekonomske reforme se moraju sprovoditi energično, a problemi strukturnih nedostataka, niskog nivoa konkurentnosti i visoke nezaposlenosti rešiti.

Sve zemlje moraju rečima i delima da se nedvosmileno obavežu na **prevazilaženje nasleđa prošlosti**, kroz pomirenje i rešavanje otvorenih pitanja, a naročito **graničnih sporova**, znatno pre pristupanja EU.